

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίου.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

29 Φεβρουαρίου 1876

Τόμος Πρῶτος

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἐρανισθεῖσα ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντίου.

Συνήχημα: 181 σελ. 118.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ἸΝΝΑΤΟΝ

Ἀρεταὶ καὶ Κακίαι.

Ἐρ.—Τί ὀνομάζεις ἀρετὴν;

Ἀπ.—Ἀρετὴ εἶναι ἐσωτερικὴ δύναμις ἄγουσα ἡμᾶς πρὸς τὸ ἀγαθόν.

Ἐρ.—Τί εἶναι τὸ ἀντίθετον τῆς ἀρετῆς;

Ἀπ.—Ἡ κακία. Ἡ μὲν ἀρετὴ ἄγει εἰς τὸ ἀγαθόν, ἡ δὲ κακία εἰς τὸ κακόν.

Ἐρ.—Τίνας ἀρετάς πρέπει νὰ ἔχη ὁ Ἕλλην;

Ἀπ.—Τὴν ἀνδρίαν, τὴν αὐταπάρνησιν, τὴν φιλεργίαν, τὴν ἐγκράτειαν, τὴν οἰκονομίαν, τὴν σωφροσύνην, τὴν μετριοφροσύνην, τὴν ἀξιοπρέπειαν, τὴν εὐλικρισίαν.

Ἐρ.—Ποῖαι κακίαι εἶναι τὸ ἄκρον ἀντίθετον τῶν ἀρετῶν τούτων;

Ἀπ.—Ἡ δειλία, ὁ ἐγωϊσμός, ἡ ὀκνηρία, ἡ ἀκρασία, ἡ σπατάλη, ἡ ἀκολασία, ἡ κενοδοξία, ἡ ποταπότης, ἡ ὑπόκρισις.

Ἐρ.—Τί εἶναι ἀνδρία;

Ἀπ.—Ἀνδρία σημαίνει τὸ νὰ φέρηται τις ὡς ἀνὴρ. Ὁ ἔχων τὴν ἀρετὴν ταύτην πολίτης ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του, ἢ τὴν ἐργασίαν του, ὅσον καὶ ἂν ἦναι ἐπίμοχθος, μὴ καταβαλλόμενος ὑπὸ τῶν προσκομμάτων, ἢ ὑπὸ τῶν κινδύνων.

Ἐρ.—Ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία περιέχει πολλὰ παραδείγματα ἀνδρίας;

Ἀπ.—Ἀνὰ πᾶσαν σελίδα εὐρίσκει τις τοιαῦτα παραδείγματα. Ἀπειράριθμοι εἶναι οἱ ἥρωες, οἵτινες ἔπασον θύμα τῆς ἀρετῆς ταύτης, κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τελευταῖον πόλεμον. Τίς δὲν γνωρίζει τὸν Διάκον; Τίς δὲν θαυμάζει τὴν ἀνδρίαν τοῦ Κανάρη, ὅστις διὰ τοῦ θαυλοῦ του ἔστρεπεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθρικοὺς στόλους;

Ἐρ.—Ποῖα εἶναι ἡ κακία ἢ ἀντίθετος τῆς ἀνδρίας;

Ἀπ.—Ἡ δειλία.

Ἐρ.—Τί εἶναι δειλία;

Ἀπ.—Εἶναι αἰσθημα ποταποῦ φόβου, ὑπερᾶν τὸ πρὸς τὸν κίνδυνον ἀπὸ παντὸς κινδύνου καὶ παντὸς κόπου καὶ ἐμποδίζει τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἐργασίας, ἥτις ἐπιβάλλεται εἰς ἕκαστον πολίτην.

Ἐρ.—Τί εἶναι αὐταπάρνησις;

Ἀπ.—Ἡ αὐταπάρνησις εἶναι ἀρετὴ, δι' ἧς ὁ πολίτης θυσιάζει ἐκουσίως καὶ ἄνευ ἀμοιβῆς καὶ τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ζωὴν του, εἴτε χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, εἴτε πρὸς σωτηρίαν τῶν κινδυνευόντων συμπολιτῶν του.

Ἐρ.—Ἀνάφερε παράδειγμα τι.

Ἀπ.—Εἶναι ἥρωας αὐταπαρνήσεως ὁ πολίτης ὅστις ρίπτεται εἰς τὸ ὕδωρ, ἀψηφῶν τὴν ζωὴν του, ὅπως σώσῃ πνιγόμενον συμπολίτην του, ἢ σώζῃ ἐκ τοῦ πυρός ἀνθρώπους, ὧν ἡ ἀπώλεια ἐφαίνετο βεβαία, ἢ ἐκτελεῖ ὑπηρεσίαν ἐκουσίως, ὅπου ὑπάρχει προφανὴς κίνδυνος.

Ἐρ.—Συμβαίνει πολλάκις ὀλόκληροι πόλεις νὰ παρέχωσι παράδειγμα αὐταπαρνήσεως;

Ἀπ.—Μάλιστα, κατὰ τὰς πολιορκίας φέρ' εἶπεῖν. Ἡ πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου εἶναι τὸ εὐγενέστατον τούτου παράδειγμα. Ὅπισθεν φρακτῶν μάλλον, ἢ τειχῶν, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παῖδια ἀντέσχον ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, παλαιότες οὐχὶ μόνον κατὰ τῶν ἐφόδων πολλαπλασίων ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς πείνης, τοῦ ψύχους καὶ τῶν ἀσθενειῶν. Ἐπιπτον λιπύψυχοι ἐπὶ τῶν ἐπάλληλων, ἀλλὰ δὲν παρεδίδοντο, ὅπως σώσωσιν ἀκεραίαν τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος. Ἀποῦ δὲ ἐξέλιπε καὶ τὸ τελευταῖον τεμάχιον τοῦ ἄρτου, ἀνετίναξαν τὴν πόλιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ διήλθον διὰ μέσου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου σφάζοντες καὶ σφαζόμενοι.

Ἐρ.—Ποῖα εἶναι ἡ κακία ἢ ἀντίθετος τῆς αὐταπαρνήσεως;

Ἀπ.—Ὁ ἐγωϊσμός.

Ἐρ.—Τί ὀνομάζεις ἐγωϊσμόν;

Ἀπ.—Ὁ ὑπὸ ἐγωϊσμοῦ κατεχόμενος λησμονεῖ πάντα τὰ καθήκοντά του φροντίζων μόνον περὶ τῶν συμφερόντων του. Βλέπει ἀδιαφόρως τὰς συμφορὰς τῶν ὁμοίων του καὶ ἐπιχαίρει μάλιστα ὁσάκις δύναται νὰ πορισθῇ ὄφελός τι. Ὑπάρχουσι μάλιστα ἐγωῖσται, οἵτινες, δι' αἰσχροῦν κερδοσκοπιῶν, ἐπλούτησαν ἐκ τῶν γενικῶν παθημάτων.

Ἐρ.—Ἡ φιλεργία εἶναι ἀρετὴ;

Ἀπ.—Βεβαίως, διότι συνεπάγεται τὴν ἰδιωτικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν εὐημερίαν.

Ἐρ.—Ποῖα εἶναι ἡ ἀντίθετος αὐτῆς κακία;

Ἀπ.—Ἡ ὀκνηρία.

Ἐρ.—Τί εἶναι ὀκνηρία;

Ἀπ.—Ἡ δὸς τι ἀποστροφῆς πρὸς πᾶσαν ἐργα-

σίαν, ἐξ ἧς ὁ ἄνθρωπος καθίσταται ἀξιοπεριφρόνητος καὶ ἕαρος διὰ τοὺς συμπολίτας του.

Ἐρ.-Τί εἶναι ἐγκράτεια;

Ἄπ.-Ὁ ἐγκρατὴς ἄνθρωπος δὲν καταναλίσκει ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἢ ὅ,τι εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον πρὸς ὑπαρξίν του. Ἡ ἀρετὴ αὕτη διατηρεῖ τὴν ὑγίαν.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος τῆς ἐγκρατείας κακία;

Ἄπ.-Ἡ ἀκρασία, αἰσχρὸν πάθος τιμωρούμενον ὑπὸ πολλῶν ἀσθενειῶν καὶ πηρώσεων. Ὁ ἄκρατος ἄνθρωπος, οὐ μόνον εἶναι ἐπιζήμιος εἰς τὴν κοινωνίαν, διότι ὅ,τι αὐτὸς δαπανᾷ ἄνευ ἀνάγκης τὸ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῶν ὁμοίων του, ἀλλὰ καὶ δὲν διαφέρει τοῦ κτήνους, φθειρόμενος καὶ ἀπομωραίνόμενος προῶρας.

Ἐρ.-Τί εἶναι οἰκονομία;

Ἄπ.-Ἡ οἰκονομία εἶναι ἀρετὴ, δι' ἧς ὁ ἄνθρωπος ἀποταμιεύει μέρος τῶν εἰσοδημάτων του διὰ μελλούσας ἀνάγκας, ἢ δι' ἀπρόοπτα ἀτυχήματα, ἢ καὶ περιθάλψιν δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν συμφορῶν. Ἡ οἰκονομία εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος τῆς οἰκονομίας κακία;

Ἄπ.-Ἡ σπατάλη. Ὁ σπαταλὸς, δαπανῶν πλείοντα ὅσων εἰσπράττει, δὲν εἶναι ἀγαθὸς πολίτης, καθὼ ζῶν ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἄλλων.

Ἐρ.-Τί εἶναι σωφροσύνη;

Ἄπ.-Ἀποχὴ ἀπὸ πάσης ἀπολαύσεως, ἣν δὲν ἠλόγησεν ἡ θρησκεία καὶ ἧτις δὲν συντελεῖ εἰς τὸν ἱερὸν σκοπὸν τοῦ γάμου. Ἡ σωφροσύνη εἶναι ἀδελφὴ τῆς φιλεργίας καὶ τῆς ἐγκρατείας.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ κακία ἡ ἀντίθετος πρὸς τὴν σωφροσύνην;

Ἄπ.-Ἡ ἀκολασία, ποταπὸν καὶ χυδαῖον πάθος, διαφθεῖρον καὶ τοὺς εὐρωστοτάτους λαούς. Ἡ ἀκολασία ἐχαύνωσε τὰ ἀρχαῖα ἔθνη καὶ κατέστρεψε τὸν πολιτισμὸν αὐτῶν. Ἡ ἀκολασία παρέδωκε δούλους εἰς τοὺς Πέρσας τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τοὺς Ἀσσυρίους. Ὅτε καὶ οἱ Πέρσαι ἐφθάρσαν, ὑπεδουλώθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οὓς καθυπέταξαν πάλιν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ Ῥωμαῖοι. Τέλος καὶ ὁ Ῥωμαϊκὸς κόσμος, ὅτε ἀπώλεσε τὴν ἀγνότητα τῶν ἡθῶν του, ἐνέδωκεν εἰς τοὺς βαρβάρους, οἵτινες ἐξήπλωσαν εἰς τὴν Δύσιν ἐπὶ δέκα αἰῶνας τὴν ἀμαθίαν καὶ τὸ σκότος.

Ἐρ.-Τί εἶναι ἀξιοπρέπεια;

Ἄπ.-Ἡ ἀξιοπρέπεια εἶναι ἀρετὴ ἀποτρέπουσα τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ πάσης πράξεως ἢ συγκαταβάσεως ἀντικειμένης εἰς τὴν τιμὴν, οἰονδήποτε καὶ ἂν προσδοκᾷ ἐξ αὐτῆς ὄφελος.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν κακία;

Ἄπ.-Ἡ χαμέρπεια.

Ἐρ.-Τί εἶναι μετριοφροσύνη;

Ἄπ.-Ἀρετὴ ἀποτρέπουσα ἡμᾶς τοῦ νὰ μεγαλοποιῶμεν τὰ πλεονεκτήματα, τὰς πράξεις καὶ τὴν ἀξίαν μας, καὶ πείθουσά νὰ περιμένωμεν καρτερικῶς τὴν περὶ ἡμῶν κρίσιν τῶν χρηστῶν πολιτῶν.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος τῆς μετριοφροσύνης κακία;

Ἄπ.-Ἡ ματαιοφροσύνη.

Ἐρ.-Τί εἶναι εἰλικρίνεια;

Ἄπ.-Τὸ λέγειν πάντοτε καθαρὰν τὴν ἀλήθειαν, οἰαυδήποτε καὶ ἂν ὦσιν αἰεὶ καὶ τούτου συνέπειαι.

Ἐρ.-Ἐὰν ἡ ἀλήθεια δύναται νὰ βλάβῃ τὸν πλησίον, πρέπει νὰ τὴν κοινολογήσῃ τις;

Ἄπ.-Προτιμότερον εἶναι νὰ τηρήσῃ σιωπὴν ἀλλὰ τὸ ψεῦδος οὐδέποτε εἶναι συγγνωστόν. Ἐὰν δὲν δύνασαι νὰ εἴπῃς τὴν ἀλήθειαν, φοβούμενος μὴ βλάβῃς τὸν πλησίον, σιώπησον.

Ἐρ.-Δύναται τις νὰ εἴπῃ δικαιολογούμενος ὅτι δὲν εἰξεύρει τίποτε;

Ἄπ.-Ὅχι· διότι τότε θὰ ἐψεύδετο. Πρέπει νὰ τηρήσῃ ἀπόλυτον σιωπὴν, ἢ νὰ εἴπῃ εἰλικρινῶς ὅτι δὲν δύναται νὰ ὁμιλήσῃ.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος τῆς εἰλικρινείας κακία;

Ἄπ.-Ἡ ὑπόκρισις.

Ἐρ.-Τί πρέπει νὰ πράττῃ πᾶς Ἕλλην ὡς πρὸς τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας;

Ἄπ.-Οὐ μόνον διὰ τοῦ λόγου, ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τοῦ παραδείγματος, πρέπει νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἄσκησιν πασῶν τῶν ἀρετῶν καὶ νὰ πολεμῇ ἀνεנדότως πάσας τὰς κακίας.

Ἐρ.-Ὁ διεσθαρμένος πολίτης δύναται νὰ γίνην ἐνάρετος;

Ἄπ.-Βεβαίως, ἐὰν ἔχῃ ἐπιμονὴν καὶ ἀγαθὴν θέλησιν καὶ ἀξιομίμητα παραδείγματα ἐνώπιόν του.

Ἐρ.-Πρέπει νὰ μισῇ ἢ νὰ περιφρονῇ τοὺς κακοὺς, ἢ τοὺς ἀμελοῦντας τὴν ἀρετὴν;

Ἄπ.-Μόνον τὰς κακίας πρέπει νὰ μισῶμεν καὶ νὰ περιφρονῶμεν· οἱ δὲ κακοὶ εἶναι ἀδελφοί μας, ἀδελφοὶ δυστυχεῖς, τέκνα τῆς αὐτῆς πατρίδος. Πρέπει νὰ τοὺς λυπώμεθα καὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ τοὺς ἐπαναγάγωμεν διὰ τοῦ παραδείγματος εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς. Ἐὰν ἐπιμένωσιν εἰς τὴν κακίαν, πρέπει νὰ διακόψωμεν πᾶσαν μετ' αὐτῶν σχέσιν μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν θὰ ὁμολογήσωσιν τὴν πλάνη των καὶ θὰ φανῶσιν εὐδιάθετοι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ὑθειαν.

¹Εἶναι τὸ τίλος.

Ἐθνη τινὰ τῆς ἀρχαιότητος οὐδὲν προσέβλεπον, οὐδὲ ἤθελον νὰ προβλέψωσιν ἐν ταῖς νομοθεσίαις αὐτῶν, περὶ τινῶν κακιῶν, ὡς λ. χ. τοῦ πατροκτόνου, τοῦ προδότου τῆς πατρίδος,